

Balogh Csaba, Lakatos Elisabeth és Tarsoly Eszter

A munkához alázat kell. Beszélgetés egy roma férfi lehetőségeiről

Ez az írás kollaboratív módon készült. Először az egyik szerző, Elisabeth, írt egy rövid szöveget a férjével, Csabával való beszélgetés alapján (első rész: *Csabi munkahelye*). Ez gondolatébresztőül szolgált a kutatócsoport tagjainak a további kérdésekhez. Mikor a kérdéssor összeállt, Eszter interjút készített Csabával online, Elisabeth részvételével. Mivel mindannyian a saját otthonunkban voltunk az interjú készítése alatt, olyan volt a hangulat, mintha egymásnál jártunk volna látogatóban. Amíg Csaba magyarul fejtette ki a meglátásait Eszter kérdéseire válaszolva, Elisabeth a háttérből romaniul biztatta, ötleteket adott, hogy még milyen részletekre térjen ki. Eszter részletesen legépelte a beszélgetést, folyamatosan egyeztetve Csabával, hogy hogyan fogalmazzon, és visszaolvastva egyes részeket. Ennek alapján állt össze az *Online beszélgetés a munka világáról* alcímmel ellátott rész.

Csabi munkahelye – Bevezető gondolatok a beszélgetéshez

Nagyon jó volt, amikor még a Magiszter Iskolánál dolgoztam, és a tanodában is. A munkámra sosem panaszkodtam, mindig azt csináltam, amit a tanárok mondtak, és a munkámmal sem volt gond. Nagyon rossz volt a családnak, amikor bezárt a tanoda a Széles úton. Főleg nekem, mert nem tudtam eltartani őket. Nem találtam a helyem, magamba fordultam. De volt, aki biztatott, és minden jóra fordult. A gimnáziumba felvettek. Szeretem, amit csinálok. Meg vannak velem elégedve.

Online beszélgetés a munka világáról és arról, hogy mit tanulhatunk a negatív tapasztalatokból is

Hogyan kerültél a tanodába?

Apám nagyon sokáig dolgozott az iskolában, még a Pethében (Pethe Ferenc Általános Iskola, ma Magiszter Iskola). De 2014-ben lebetegedett, és akkor Erika néni üzent, hogy menjek én a tanodába. És én nagyon imádtam azt a munkát. Apukám most is dolgozik Tiszalökön, mert az ilyen betegségű embereknek, mint az övé, ott biztosítanak munkát. Minden nap megy dolgozni, utána meg pihen, vagy megy a kórházi kezelésre. Élelmiszert csomagolnak. Régen EU-s csomagokat is csináltak, még abban is segítettem én is, kiosztani a csomagokat.

És most mit csinálsz a gimnáziumban?

A gimnáziumban a fő munkaköröm a portás. Ha vendégek jönnek, felkísérem őket igazgató asszonyhoz, leírom a nevüket, az időpontot, mikor jöttek. Mindent szeretek, szeretem csinálni. Meg azt is szoktam, hogy besegítek a gondnoknak. A nyáron például vágjuk a fűvet, a sövényeket. Most nyáron festettünk is, segítettem kifesteni a tornatermet, meg be szoktam segíteni a takarítóknak. Ugyanúgy felseprek, felmosok. Szívesen segítek nekik.

Van olyan a gimnáziumban, akivel cigányul tudsz beszélni?

A gondnokkal és két takarítóval is. Egyik ismerősünk unokája a gondnok, és a menyé a takarító. A gimnáziumban a gondnokot is nagyon szeretik, sok mindent rábíznak, mindenhez ért, sok mindent meg tud csinálni. Profi. Mi egymással kijövünk nagyon jól. Ő volt az, aki szólt nekem, hogy van egy megüresedett állás. Kérdezte, hogy nem lenne-e kedvem, mert már dolgoztam ilyen helyen. Szívesen beajánlott igazgató asszonynak, hogy megbízható vagyok, mert bízott bennem. Ő segített nekem ebben a munkában, hogy ott lehetek, ő ad rólam most is mindig jó véleményt.

Nagyon rossz volt, amikor az előző munkámnak vége lett. Amikor ránézek a közösségi házra, szinte sírni szeretnék. A tanoda olyan volt a gyerekeknek, mint egy otthon, szinte családi körülményt teremtett nekik. Volt csocsóasztal, családi nap, sütések, főzések. Én pedig szépen

rendben tartottam, a WC mindig tiszta volt, még a függönyök is. A párom, Elisabeth segített kimosni a függönyöket. Voltak mindig palacsintasütések. Az egyik tanárnő csinálta. Ők nagyon szerették a gyerekeket, és én is nagyon szerettem mindenkit. Családi hangulat volt, mikor ott voltunk együtt.

A tanodánál részt vettél az ételosztásban is, ugye? Az milyen volt?

Jó, jó. Szerettem csinálni. Megkerestek, amikor abbahagytam, hogy csinálnám-e még, csak már nem mentem vissza. Akkor én már lent dolgoztam, a gimnáziumban, és nem akartam összevissza szaladgálni. Ütközött a két munkahely. Voltak az ételosztásnál kisebb konfliktusok, de az mindenütt van. Én meg tudtam oldani.

Az ételosztásnál szoktál cigányul beszélni azokkal, akik jöttek hozzád?

Ott főleg cigányul, de volt, hogy magyarul is, mert jöttek oda magyarok is ketten-hárman. Nem tudom, pontosan honnan, de vasváriak, valahonnan innen.

Szerinted mi kell ahhoz, hogy egy roma férfi munkát kapjon? Aki kapott, az miben különbözik attól, aki nem kap?

A jó kisugárzás, a jó megjelenés, hogy hogyan beszélsz... Maga az ember, ha ránéznek, meg tudják mondani, hogy megbízható-e. Rólam tudják, hogy megbízható vagyok. A tanodában is megbíztak bennem, most a gimnáziumban is. Az kell, hogy mindig jól csináld a munkádat, mindig ott legyél a munkahelyeden, a pontosság. Alázatosság, szerintem az számít a legjobban, hogy alázatosan csináld a munkádat. Az alázat mindkét oldalról meg kell, hogy legyen, magyarokban, főnökekben is.

Akkor ti olyant nem is tapasztaltatok, hogy egy állásra azért nem vesznek fel valakit, mert roma?

Olyant hallottam, hogy például meg volt hirdetve egy állás, és volt olyan roma jelentkező, akinek megvolt az eladó szakmája. Sok fiatalnak most itt a telepen is megvan a szakmája, egyre többnek. Rengetegen szalagtűzöztek múlt héten is. De azt mondták ennek a valakinek, hogy betelt az állás. Én nem ismerem személyesen, de ez egy példa, amit hallottam.

Hogyan lehetne bátorítani a romákat, hogy merjenek olyan állásokra is jelentkezni, ahol főként nem romák között vannak?

Hogy valaki biztassa a romákat, hogy csináld, csináld, mert előbb-utóbb meghozza a gyümölcsét. Igen, és fontos az is, hogy ez a biztatás nem egy romától jön. Hogy egy magyar látja az emberben az alázatot, a magabiztosságot, hogy többre tudja vinni. Nem baj, ha kapunk egyszer-kétszer pofont, mert abból tanulunk. Megtanuljuk, hogy akkor is menjen az ember, igyekezzon, hogy jobban csinálja a dolgát.